

i Instruktioner

Instruktioner

Tentamen utgår från kurslitteraturen och föreläsningarna.

Kom ihåg att du i dina svar ska visa hur väl du kan det som efterfrågas (och inget annat).

Definiera de begrepp som förekommer i frågan och/eller som du använder i ditt svar. Ge exempel när så efterfrågas, men observera att fler exempel än det som efterfrågas inte ger mer poäng.

Tentamen omfattar totalt 51 poäng och består av flervalsfrågor (1p/fråga) och essäfrågor (se respektive fråga för antalet poäng).

Vissa flervalsfrågor kan bara besvaras med ett svar. De ger en poäng för korrekt svar och annars noll poäng. Andra flervalsfrågor går att besvara med fler än ett svar. Den maximala poängen är ett och den minimala noll. Poängen är en sammanvägning av antalet korrekta och felaktiga svar. Läs instruktionerna noga för att se om frågan kan besvaras med ett eller flera svar.

Uppgiften bedöms med betygen A-F där mer än 50% av det maximala poängtalet krävs för betyget E (godkänt) eller högre. Betyget F är underkänt och innebär att omskrivning krävs.

Minsta poäng för att nå de olika betygen är:

A: 45,5

B: 40,5

C: 35,5

D: 30,5

E: 25,5

F: 0

1 Kohlberg och Gilligan

Hur skiljer sig Lawrence Kohlbergs och Carol Gilligans teorier om moralutveckling åt?

Välj ett alternativ:

- ☐ Gilligan betonar användningen av moraliska regler i samhället, medan Kohlberg fokuserar på individens inre moraliska resonemang.
- ☐ Kohlberg identifierar skillnader i moralutvecklingen mellan könen, medan Gilligan argumenterar för att det inte finns några könsspecifika skillnader.
- ☐ Kohlberg fokuserar på individens utveckling genom olika moraliska stadier, medan Gilligan betonar moralens sammanhang och relationer.
- ☐ Gilligan presenterar en sekventiell modell av moralutveckling, medan Kohlberg framhäver moralens kontinuerliga och icke-stadiemässiga natur.

Totalpoäng: 1

2 Prefrontala cortex

Under tonåren sker en intensiv utveckling av en högre hjärnfunktion som särskilt kan kopplas till utvecklingen av prefrontala cortex. Vilken hjärnfunktion är det?

Välj ett alternativ:

- ☐ Sensorisk bearbetning
- ☐ Emotionsreglering och beslutsfattande
- ☐ Motorisk koordination
- ☐ Språkutveckling

Totalpoäng: 1

3 Experiment

Vad kännetecknar ett experiment som forskningsmetod? Välj ett eller flera korrekta svar

Välj ett eller flera alternativ:

- ☐ När man designar ett experiment mäter man ett beteende eller en egenskap på ett mer objektivt sätt än genom att använda formulär eller intervjuer
- ☐ Ett väl designat experiment kan ge kunskap om kausalitet till skillnad från andra forskningsmetoder
- ☐ När man designar ett experiment försöker man manipulera en variabel för att studera hur det påverkar en annan
- ☐ Experiment ger mer användbar kunskap än andra forskningsmetoder men är svår att genomföra med barn.

Totalpoäng: 1

4 Känsloregeringsstrategier

Vilka av följande beteenden är vanliga strategier för att reglera känslor i förskoleåren?

Välj ett eller flera alternativ:

- ☐ Minska sensoriska intryck genom att hålla för ögon eller öron
- ☐ Omtolka situationen genom att tolka andra personers mål och intentioner på ett annat sätt
- ☐ Verbalisera (t ex genom att säga "det är inte farligt" till sig själv).
- ☐ I förväg undvika situationer som man vet kan bli känslomässigt ansträngande

Totalpoäng: 1

5 Sömn i tonåren

I samband med puberteten förändras många tonåringars sömnmönster och sömnbehov. Hur då?

Välj ett alternativ:

- ☐ De blir trötta tidigare under kvällen än tidigare
- ☐ De behöver mer sömn än tidigare
- ☐ De behöver mindre sömn än tidigare
- ☐ De blir tröttare senare under kvällen och sover därför helst längre på morgonen

Totalpoäng: 1

6 Vilken forskningsdesign?

En studie visade ett samband mellan tiden föräldrarna ägnade åt att läsa böcker för barn när de var två år gamla och deras språkliga förmåga när de var tio år gamla. Vad kallas den här typen av studie (observera att detta är ett fiktivt exempel):

Välj ett alternativ:

- ☐ Experimentell studie
- ☐ Kohortstudie
- ☐ Kvasi-experimentell studie
- ☐ Korrelationsstudie

Totalpoäng: 1

7 Informationsbearbetning i spädbarnsåren

Spädbarn varierar i sin förmåga att snabbt bearbeta information. Vilket av följande påståenden är sant?

Välj ett alternativ:

- ☐ Snabbare informationsbearbetning predicerar högre intelligens senare under barndomen
- ☐ Informationsbearbetning predicerar inte intelligens senare under livet men påverkar hur väl spädbarn lär sig.
- ☐ Långsammare informationsbearbetning predicerar högre intelligens senare under barndomen
- ☐ Eftersom det finns olika sorters intelligens går det inte att förutsägga intelligens med mått på informationsbearbetning

Totalpoäng: 1

8 Vägledande (auktoritativ) föräldrastil

Antons föräldrar har en vägledande (auktoritativ) föräldrastil eftersom _____

Välj ett alternativ:

- ☐ de låter Anton själv bestämma vad han vill göra
- ☐ de ger Anton tydliga regler och uppmuntrar honom att prata med dem
- ☐ de ger Anton strikta regler att följa och kräver att dessa inte ifrågasätts
- ☐ de uppmuntrar honom att uttrycka sina känslor

Totalpoäng: 1

9 Depression under barndomen

Vilket påstående är sant?

Välj ett alternativ:

- ☐ Att ha gått i förskola före tre års ålder ökar risken för depression
- ☐ Risken för att drabbas av depression under tonåren och de unga vuxenåren är lika hög hos män och kvinnor
- ☐ Det finns inga bevis för att risken för depression är ärftlig.
- ☐ Depression är ovanligt före tonåren. Under tonåren ökar risken att drabbas av depression.

Totalpoäng: 1

10 Finmotoriska färdigheter

Följande är exempel på finmotoriska färdigheter

Välj ett alternativ:

- ☐ Springa och hoppa
- ☐ Klippa och bygga torn
- ☐ Gå och prata
- ☐ Skriva och sitta

Totalpoäng: 1

11 Sensationssökande

Sensationssökande (*sensation seeking*) är ett personlighetsdrag. Människor som är sensationssökande i en hög grad tenderar att söka sig till nya upplevelser och sinnesintryck även om det innebär risker. Vad är sant om sensationssökande under barndomen?

Välj ett alternativ:

- ☐ Graden av sensationssökande ökar under hela barndomen och är som högst hos vuxna
- ☐ Graden av sensationssökande är som högst under mellanbarndomen och minskar sedan linjärt med stigande ålder
- ☐ Sensationssökande är ett stabilt personlighetsdrag som märks under tidig barndom och inte förändras märkbart under utvecklingen.
- ☐ Graden av sensationssökande ökar under tonåren för att sedan minska i vuxenåren

Totalpoäng: 1

12 Att mata gosedjuret

Jonas är två år och har sett sin mamma amma lillasyster. En dag ser Jonas farfar att han tar sitt kramdjur och stoppar in det under sin tröja. Farfar frågar: "Vad gör du?" och Jonas svarar "mata baby". Vilket av följande illustreras i Jonas beteende?

Välj ett alternativ

- ☐ Oidipal konflikt
- ☐ Habituering
- ☐ Imitation
- ☐ Drömarbete

Totalpoäng: 1

13 Fenotyp

Vad betyder fenotyp?

Välj ett alternativ:

- ☐ Ansiktsdeformationer som en följd av alkoholmissbruk under graviditeten
- ☐ Individens observerbara egenskaper
- ☐ Individens genuppsättning
- ☐ Blindhet som en följd av röda hund under graviditeten

Totalpoäng: 1

14 Janila

Janila är en 2-åring som kommer bra överens med sina kamrater. När hon såg att ett annat barn var ledsen eftersom han inte hade en kaka gav hon honom sin. Janilas mamma gav henne en kram och berättade hur stolt hon var över henne för att hon delat med sig. Detta är ett exempel på:

Välj ett alternativ:

- ☐ Distraction
- ☐ Förstärkning
- ☐ Informationsentropi
- ☐ Bestraffning

Totalpoäng: 1

15 Pragmatisk språkutveckling

Vilket av följande är ett exempel på pragmatisk språkutveckling:

Välj ett alternativ:

- ☐ Ett barn lär sig att konstruera meningar med bisatser
- ☐ Ett barn förklarar mer bakgrundsinformation om en minecraft karaktär för en förälder än för en kamrat.
- ☐ Ett barn lär sig att inte alla djur bör kallas "vovve"
- ☐ Ett spädbarn känner igen sitt modersmål vid födseln

Totalpoäng: 1

16 Desorganiserad anknytning

Vilket av följande påståenden stämmer bäst?

Välj ett alternativ:

- ☐ Desorganiserad anknytning är vanligare hos barn som blivit utsatta för våld eller omsorgssvikt från föräldrarna, men att ett barn har desorganiserad anknytning är i sig inte ett tecken på omsorgssvikt
- ☐ Om ett barn har desorganiserad anknytning bör man utgå från att det upplevt omsorgssvikt i familjen tills motsatsen är bevisad
- ☐ Våld från föräldrarna är den enskilt viktigaste orsaken till desorganiserad anknytning
- ☐ Omsorgssvikt hos föräldrarna är den enskilt viktigaste orsaken till desorganiserad anknytning.

Totalpoäng: 1

17 Konkret operationella stadiet

Vad är kännetecknande för barn i det konkret operationella stadiet enligt Piagets teori?

Välj ett alternativ:

- ☐ Begränsad förståelse för kausalitet och logiskt tänkande
- ☐ Förmåga att tänka abstrakt och hantera hypotetiska situationer
- ☐ Brister i förståelse av objektpermanens
- ☐ Utveckling av symboliskt tänkande och språkförståelse

Totalpoäng: 1

18 Mentalisering (Theory of mind)

Vilken ålder förknippar du framför allt med utvecklingen av mentalisering (theory of mind)?

Välj ett alternativ:

- ☐ 6-8 år
- ☐ 10-14 år
- ☐ 2-5 år
- ☐ 1-2 år

Totalpoäng: 1

19 Etologisk anknytningsteori

Enligt etologisk anknytningsteori....

Välj ett alternativ:

- ☐ Är spädbarns emotionella band till en omvårdare en evolutionärt utvecklad respons som främjar överlevnad
- ☐ Är matningen det mest betydande för att barn och omvårdare ska kunna etablera nära emotionella band
- ☐ Är spädbarnets emotionella band till sin mamma mer avgörande för en trygg anknytningsutveckling än dess relation till sin pappa
- ☐ Föredrar spädbarn sin mamma framför sin pappa eftersom hon är mest lämpat för uppgiften.

Totalpoäng: 1

20 Minnesstrategier

När vi människor försöker lära oss ny information använder vi oss ofta av strategier som hjälper oss att minnas. Några vanliga strategier är att *upprepa det vi ska lära oss* och att *organisera och kategorisera*. Hur gamla brukar barn vara när de först använder sig av sådana strategier på eget initiativ?

Välj ett alternativ:

- ☐ Omkring femton år
- ☐ Omkring fyra år
- ☐ Omkring två år
- ☐ Omkring sju år

Totalpoäng: 1

21 Tidiga individuella skillnader

Vilket begrepp definieras som, tidigt uppfattade stabila individuella skillnader i emotionell reaktivitet, självreglering och agerande i mötet med andra människor och situationer?

Välj ett alternativ:

- ☐ Personlighet
- ☐ Socialt refererande
- ☐ Temperament
- ☐ Konsekvensinställning

Totalpoäng: 1

22 Utvecklingsteorier

Varför är utvecklingsteorier viktiga?

Välj ett alternativ:

- ☐ De ger organiserade uppsättningar av observationer och påståenden som kan testas vetenskapligt
- ☐ De kräver inte som andra teorier vetenskaplig verifikation
- ☐ De sammanfattar vad man vet är sant inom ett visst forskningsområde
- ☐ De är relativt opåverkade av kulturella värderingar

Totalpoäng: 1

23 Grovmotoriska färdigheter

___ och ___ är exempel på grovmotoriska färdigheter

Välj ett alternativ:

- ☐ Använda pincettgrepp och rita med penna
- ☐ Springa och hoppa
- ☐ Skriva och äta själv
- ☐ Gå och prata

Totalpoäng: 1

24 Enkäter

Vilket av följande är en begränsning med självrapporteringar (t.ex. enkäter) som forskningsmetod?

Välj ett alternativ:

- ☐ Svaren kanske inte återspeglar deltagarnas sanna attityder och beteenden
- ☐ Det är svårt att säkerställa deltagarnas anonymitet
- ☐ Metoden kan bara användas för små stickprov
- ☐ Det är mycket dyrt och tidskrävande

Totalpoäng: 1

25 Tidig pubertet hos flickor

Pojkar som tidigt kommer i puberteten brukar ha en mer positiv syn på sin kropp än andra pojkar. Vad gäller för flickor?

Välj ett alternativ:

- ☐ Tidig pubertet hänger samman med en mer negativ syn på den egna kroppen men mindre internaliserande symptom
- ☐ Tidig pubertet hänger samman med en mer negativ syn på den egna kroppen och fler internaliserande symptom
- ☐ Tidig pubertet hänger samman med en mer positiv syn på den egna kroppen och mindre internaliserande symptom
- ☐ Tidig pubertet har inga kända psykologiska konsekvenser hos flickor

Totalpoäng: 1

26 Sexuella övergrepp

Vilket påstående är sant?

Välj ett alternativ:

- ☐ Flickor är oftare offer för sexuella övergrepp än pojkar
- ☐ Det är vanligast att förövare av sexuella övergrepp mot barn är främlingar för barnet
- ☐ Aggressivt beteende mot andra barn är en mycket ovanlig reaktion på att ha blivit offer för ett sexuellt övergrepp
- ☐ Pojkar är oftare offer för sexuella övergrepp än flickor

Totalpoäng: 1

27 Anknytningens utveckling

Beskriv kortfattat de fyra faserna i anknytningens utveckling och när de brukar uppträda (8 poäng)

Skriv in ditt svar här

Teckenf... ▾ | | ↺ | | | ✎ | Σ | ✕

Ord: 0/600

Totalpoäng: 8

²⁸ Hur kan föräldrar motverka mobbing (mobbare)?

Vad kan föräldrar göra för att motverka att deras barn mobbar andra? Svara utifrån kurslitteratur, föreläsningar och forskning (maximalt fem poäng).

Skriv in ditt svar här

Totalpoäng: 5

29 Kritiken mot Piaget

Jean Piaget har haft en stor betydelse för utvecklingspsykologin, bland annat för att han var en av de första som använde experiment för att undersöka barns kognitiva utveckling. I dag menar de flesta forskare att Piagets teori har vissa allvariga brister. Vilka är dessa? (5 poäng)

Skriv in ditt svar här

Totalpoäng: 5

³⁰ Anpassning till andra under tonåren

Människor i alla åldrar brukar anpassa sina åsikter och sitt beteende efter andra personer i sin omgivning. Under tonåren sker en dramatisk förändring när det gäller detta. Beskriv *vad som förändras* och vilka konsekvenser det kan ha (5 poäng).

Skriv in ditt svar här

Totalpoäng: 5